

SEKTÖRLER ARASI ÇOCUK KURULU TOPLANTISI NOTLARI

10 Mart 2020

2016-2020 Türkiye Cumhuriyeti-UNICEF Ülke Programı kapsamında düzenlenen 2020 yılı Sektörler Arası Çocuk Kurulu (SÇK) Toplantısı Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı ev sahipliğinde 10 Mart 2020 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Mevcut Ülke Programı kapsamında yürütülen programların ve hazırlıkları sürmekte olan 2021-2025 dönemi Ülke Programına ilişkin çalışmaların ele alındığı toplantı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı Sektörler ve Kamu Yatırımları Genel Müdürü Sn. Emin Sadık Aydın'ın açılış konuşmasıyla başlamıştır.

Strateji ve Bütçe Başkanlığı Sektörler ve Kamu Yatırımları Genel Müdürü Sn. Emin Sadık AYDIN Sektörler Arası Çocuk Kurulunun, T.C. Devleti-UNICEF İşbirliği Ülke Programının koordinasyonundan, değerlendirilmesinden ve bu çerçevede öneriler oluşturulmasından sorumlu olduğunu söylemiştir. Sekreteryaya görevinin SBB tarafından üstlenildiğini, UNICEF ile ülkemiz arasındaki işbirliğinin Kalkınma Planlarıyla ve BM İşbirliği Stratejisiyle uyumlu olarak hazırlanan beş yıllık çalışma programları halinde yürütüldüğünü eklemiştir. **Sn. AYDIN**, önümüzdeki beş yıllık süreç için yeni BM İşbirliği Çerçeve Belgesi hazırlıklarının Başkanlık koordinasyonunda devam etmekte olduğunu, aynı şekilde bir sonraki dönem için Ülke Programı hazırlıklarının sürmekte olduğunu ve bugünkü toplantıya önümüzdeki beş yıllık sürece ilişkin yönlendirmeleri sağlayacak olması nedeniyle özel önem verdiklerini ifade etmiştir. Başkanlığın aynı zamanda Sürdürülebilir Kalkınma çalışmalarının ulusal odak noktası olduğunu, ilki 2016 yılında sunulmuş olan Türkiye Ulusal Gözden Geçirme Raporunun ikincisinin yine Başkanlık koordinasyonunda hazırlanıp 2019 yılı Temmuz ayında BM Yüksek Düzeyli Siyasi Forumunda sunulduğunu ekleyen **Sn. AYDIN**, 11. Kalkınma Planının 18 Temmuz 2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edildiğini, Plan döneminde çocukların üstün yararı temelinde; iyi olma hallerinin desteklenmesi, potansiyelini gerçekleştirmeye yönelik imkânların artırılması ve fırsat eşitsizliğinin azaltılmasının çocuklara yönelik ulusal politikaların temel amacını oluşturduğunu vurgulamıştır. Dünyada en fazla sığınmacıya ev sahipliği yapan ülke konumuna gelmemiz ile birlikte ülkemizdeki sığınmacı ve geçici koruma altındaki nüfusa yönelik politikaların son yıllarda büyük önem kazandığını, Program ortağımız UNICEF de dâhil olmak üzere ülkemizde faaliyet gösteren BM kuruluşlarının da aktif olarak göçmenlere hizmet vermeye odaklandığını, söz konusu çabaların benzer durumdaki çocuklar için uluslararası düzeyde kalıcı model ve hizmetlerin geliştirilmesine katkı sunmasını umut ettiğini ifade ederek **Sn. AYDIN** açılış konuşmasını tamamlamıştır.

UNICEF Türkiye Temsilcisi Sn. Philippe DUAMELLE çocuklara ilişkin sorun alanlarını değerlendirerek tamamlayıcı müdahale stratejileri geliştirilmesi, farklı sektörler arasında bilgi paylaşılması ve sinerji yaratılması açısından önemli bir platform olan Sektörler Arası Çocuk Kurulunun Türkiye'deki çocuklara karşı önemli bir sorumluluk taşıdığını ve toplantıda bakanlıklardan, kamu kurumlarından ve sivil toplumdan çok sayıda ortak bulunmasının cesaret verici olduğunu ifade etmiştir. **Sn. DUAMELLE**, 2020 yılının 2016-2020 Türkiye-UNICEF Ülke Programının son yılı olduğunu ve toplantının Program döngüsünün başlangıcından bu yana elde edilen başarıları değerlendirmek için önemli bir an olduğunu, 2016 yılından bu yana kaydedilen ilerlemeyi değerlendirmek ve yeni Ülke Programını hazırlıkları için öneriler sunmak üzere UNICEF tarafından bir dış değerlendirme yapıldığını, son aylarda UNICEF ve

geniş bir yelpazedeki ortaklar arasında gerçekleştirilen kapsamlı sektörel istişareler sonucunda Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA) ve çalışmaları devam eden BM Sürdürülebilir Kalkınma İşbirliği Çerçevesi ile uyumlu bir taslak Ülke Programı hazırladıklarını ve toplantıda bu taslağın temel unsurlarını katılımcılarla paylaşacaklarını, ulusal taraflar ve UNICEF ECA Bölge Ofisi tarafından yapılan geri bildirim sürecinin ardından taslak Ülke Programının Mayıs ayında UNICEF İcra Kurulu Ofisine sunulacağını ve Eylül ayında Yönetim Kurulu toplantısında tartışılarak nihai halini alacağını, yürürlüğe ise 2021 yılı Ocak ayında gireceğini açıklamıştır.

* * * * *

Açılış konuşmalarının ardından, Türkiye-UNICEF Ülke Programı kapsamında kaydedilen ilerlemeler ve 2019 yılında elde edilen kazanımlar hakkında aşağıdaki sunumlar yapılmıştır;

- **Eğitim** - Sn. Mehmet BULDU, UNICEF Eğitim Uzmanı
- **Çocuk Koruma** - Sn. Göktan KOÇYILDIRIM, UNICEF Çocuk Koruma Uzmanı
- **Ergenlerin Güçlendirilmesi** - Sn. Nilgün ÇAVUŞOĞLU, UNICEF Program Uzmanı
- **Sosyal Politika** - Sn. Emre ÜÇKARDEŞLER, UNICEF Sosyal Politika Koordinatörü
- **Erken Çocukluk Gelişimi ve Sağlık**- Sn. Mehmet Ali TORUNOĞLU, UNICEF Sağlık Uzmanı

Sektörel sunumların ardından UNICEF Temsilci Yardımcısı **Sn. Nona ZİCHERMAN** UNICEF tarafından 2015-2020 Ülke Programı uygulama ve sonuçlarına yönelik olarak yaptırılmış dış değerlendirilmenin ana bulgu ve önerileri ile 2021-2025 Türkiye-UNICEF Taslak Ülke Programının hazırlık süreci ve temel unsurlarına ilişkin bir sunum yapmıştır.

* * * * *

Sunuşları müteakip Ulusal Çocuk Hakları Koordinatörleri ile katılımcı kurum ve kuruluşlar UNICEF’le yaptıkları ortak çalışmalara, işbirliği sürecinde yaşanan gelişme ve sıkıntılara ve ülkemizde çocuk haklarına yönelik diğer hususlara ilişkin görüşlerini belirtmişlerdir.

Ulusal Çocuk Hakları Koordinatörleri Sn. Mustafa BÜTÜN ve Sn. İnci YILMAZ; kendilerinin tüm Türkiyede 2000 yılından beri aktif olarak çalışan ve çocuklar tarafından yürütülen Çocuk Hakları Komitelerini temsilen toplantıda bulduklarını, Çocuk Hakları Komitelerinin her iki yılda bir biri kız diğeri erkek olmak üzere iki kişiyi seçerek ulusal temsil yetki ile görevlendirdiğini, kendilerinin 2019 yılında yapılan seçimle illerden gelen delegeler tarafından seçildiklerini, kendileriyle birlikte toplam 20 üyenin ise Çocuk Danışma Kurulunda görev yapmak üzere seçildiğini belirtmiştir. **Koordinatörler**, Türkiye’deki tüm arkadaşlarını temsilen Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı koordinasyonunda ve UNICEF’in desteği ile Bakanlıklar, TBMM Çocuk Hakları Alt Komisyonu, Kamu Denetçisi, STK’lar ve ilgili taraflara görüşlerini ilettiklerini ifade etmiştir. **Koordinatörler** ayrıca, UNICEF’in yeni ülke programı hazırlık sürecinde 2019 yılında Danışma Kurulu olarak bulduklarını ve arkadaşlarının beklentilerini öğrenmek için bir anket hazırladıklarını, tüm illerden toplanılan 810 anket doğrultusunda önerilerini UNICEF ile paylaştıklarını ve bunun sonuçlarını görmekten çok mutlu olduklarını, her ortamda arkadaşlarının sesini duyurmak için hazır olduklarını belirtmiştir.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Çocuk Hizmetleri Genel Müdürü Sn. Selahattin GÜVEN; Sosyal Ekonomik Destek Programı (SED) kapsamında desteklenen çocukların sosyal gelişimlerini Okul Destek Projesi ile desteklediklerini, geçici koruma altındaki Suriyelilere yönelik yaklaşık 26 proje başlattıklarını ancak her projenin bir yeni proje ihtiyacını ortaya koyduğunu, yapılan taramalar çerçevesinde 55 bin görüşme yapıldığını ve 23 bin çocuğun ekonomik desteğe ailelerinin de sosyal hizmete ihtiyacı olduğunu tespit ettiklerini, 2023'e kadar bütün okulları taramayı öngördüklerini ancak dezavantajlı bölgelerden tarama için teknik destek personel ve araç ihtiyacı bulunduğunu gerek ulusal kurumlardan gerekse UNICEF'ten destek istediklerini, Türkiye'nin 90 yıllık bakım geleneğini ve mevcut bakım modellerini uluslararası alana taşımak istediklerini, çocuk evi modelinin İngiliz uzmanlarca beğenildiğini, bu modeli diğer ülkelere aktarabileceklerini belirtmiştir.

Kalkınma Atölyesi Temsilcisi Sn. Sinem BAYRAKTAR; çocuk işçiliği, ihmal ve istismarı konusunda algı ve tanımlamada sorun olduğunu, ebeveynlerin ve yetişkinlerin de dâhil olacağı programlar oluşturmak gerektiğini, özel sektör, akademi ve yerel yönetimlerle ortaklık yapılmasının önemli olduğunu belirterek bu alanda UNICEF ve diğer kuruluşlardan nasıl destek alabileceklerini sormuştur.

Eğitim Reformu Girişimi Temsilcisi Sn. Burcu Meltem ARIK; eğitimin akademik başarı olarak algılandığını ve bunun eğitim çıktıları ve çocuklar açısından farklı yansımaları olduğunu belirtmiştir.

Anne Çocuk Eğitim Vakfı Temsilcisi Sn. Burcu Gündüz MAŞALACI; UNICEF'in önemli bir paydaşları olduğunu ve UNICEF'in ve Ülke Programının önceliklerinin AÇEV öncelikleri ile uyum taşıdığını, çocuk hakları konusunda özel sektörün öneminden bahsedildiğini ancak bu işe kurumsal sosyal sorumluluk çalışmalarıyla sınırlı bir çerçevede bakılmaması gerektiğini, ebeveynlerin çoğunun özel sektör çalışanı olduğunu, özel sektörde erkeklerin yarı zamanlı çalışma hakkının pratik olarak mümkün olmadığını belirterek özel sektörün proje alanı değil bunun ötesinde destekleyici çevre alanı olarak görülmesi gerektiğini vurgulamıştır.

TÜİK Demografi İstatistikleri Daire Başkanı Sn. Şebnem Beşe CANPOLAT; çocuk istatistikleri ile ilgili sivil toplumla benzer görüşte olduklarını, politikaların veriye dayalı olduğunda görünür ve değerlendirilebilir olduğunu ve sivil toplumun Resmi İstatistik Programı kapsamındaki çalışmalara katılımını önemsediklerini belirterek, çocuk refahı göstergeleri ile ilgili çalışma yaptıklarını, bu çalışmayı web sitesinden sunduklarını, UNICEF'le interaktif sunum için anlaşma yaptıklarını ve alt çalışma gruplarında sivil toplum kuruluşlarına da kapılarının açık olduğunu ifade etmiştir. **Sn. CANPOLAT,** ayrıca 31 Mart tarihinde Çocuk İşgücü Anketinin sonuçlarının açıklanacağını, Nüfus Nitelikleri Veri Tabanı ile kompozit istatistik üretmeyi amaçladıklarını, hanenin yaşam koşulları ile veri üretecek kurumlarımızla işbirliği içinde olduklarını açıklamıştır.

Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü Mağdur Hakları Dairesi Tetkik Hâkimi Sn. Gökçe Bahar ÖZTÜRK; Mağdur Hakları Dairesi ve Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü olarak BM kuruluşları ve Avrupa Birliği ile çalışmalar yürüttüklerini, ancak BM kuruluşları ile daha hızlı ve amaca odaklı çalışabildiklerini, BM kuruluşlarının sivil toplumla bir araya gelme fırsatı sunduğunu, adli görüşme odalarının 2020'de de yaygınlaştırılmasını hedeflediklerini, bunu Saraybosna'da, Çocuklar İçin Adalet Konferansında başka ülkelerle paylaşma fırsatı bulduklarını, Türkiye genelinde 67 tane adli görüşme odası bulunduğunu ve bunun için büyük adliyelerin tercih edildiğini, yılsonunda bu sayıyı 80'e ulaştırmayı

planladıklarını, nitelikli cinsel istismar mağdurlarının kovuşturma sırasında nitelikli ortamda ifadelerinin alınmasının Yargı Reformu Stratejisinde yer aldığını, şu ana kadar 12 binin üzerinde görüşme gerçekleştirildiğini, zorlukların eğitim ve farkındalık faaliyetleri ile aşıldığını, adli sisteme girmiş çocuklara yönelik olarak Çocuklar için Onarıcı Adalet konusunda proje hazırlıklarının bulunduğunu ifade etmiştir.

Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği Temsilcisi Sn. Buket Bahar DIVRAK; çocuk yoksulluğu, çocuk evlilikleri ve ihtiyaç analizi çalışmalarının göçmen çocuklar için daha kritik olduğunu, çocuk refahı kriterlerinin geçici ve uluslararası koruma altındaki çocukları kapsamını önemsediklerini, Edirne’de sınırda AFAD, Türk Kızılayı ve sağlık kuruluşları ile ortak olarak çalışıldığını, 96 personel ve 30 araçla ve mobil klinikle orada olduklarını, oradaki nüfusun yüzde 40’ının kadın ve çocuk olduğunu belirterek burada katkı sağlayan tüm kuruluşlara teşekkürlerini iletmiştir.

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanı Sn. Mehmet GÜLLÜOĞLU; toplantıda AFAD Başkanı ve Sosyal Politika Kurulu üyesi olarak iki farklı konumuyla yer almaktan mutlu olduğunu dile getirmiş, Kızılay Genel Müdürlüğü sırasında yapılmış ortaklıkların ve deneyimlerinin çocuklara ilişkin sorunları gözlemlene fırsatı sağladığını belirterek, çocuklara ilişkin konuların çok boyutlu ve çok sektörlü nitelik taşıdığını, Birleşmiş Milletler Kuruluşlarının temel rolünün kamu kurumlarını uluslar arası gündeme ilişkin genel çerçeveden haberdar etmek olduğunu, eşitlik, sektörler arası işbirliği ve kapsayıcılık hususlarının alanda çalışan herkese verilmiş ödevler olduğunu belirterek yerel yönetimlerin katılımının artırılmasının çocuklara yönelik çalışmaların başarısı açısından kritik önem taşıdığını vurgulamıştır.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü; Türkiye’deki göçmenler için Şartlı Nakit Transferi programını UNICEF ve Kızılay’la beraber yürüttüklerini, yaklaşık 500 bin kişiye ulaşan bu programın artık AB tarafından fonlanmayacağına şifahi öğrenildiğini, UNICEF’in de bu hususu bildiğini ve UNICEF’ten bu programın AB tarafından fonlanması konusunda savunuculuk beklediklerini ifade etmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü, Daire Başkanı Sn. Metin İLCİ; geçici koruma altında 1 milyon 300 bin çocuk olduğunu, şu ana kadar AB kaynaklı 3 milyar Avro tutarında bir katkı sağlandığını ancak bu katkının gerçek ihtiyaçlarla karşılaştırıldığında oldukça sınırlı ve yetersiz olduğunu, daha çok çocuğun eğitime katılımının sağlanması için daha fazla katkı gerektiğini belirtmiştir.

Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu Temsilcisi Sn. Elif Güliz BAYRAM; UNICEF’le 2016 yılından bu yana çocuk işçiliği konusunda çalıştıklarını, sahadaki eğitimlerle çocuk işçiliği ve çocuk hakları konusunda 1.500 kişiye ulaştıklarını, çocukların çalıştığı işyerlerinde çocukları mesleki eğitime yönlendirerek en azından çıraklık statüsünü almalarını sağladıklarını, çocuk işçiliğinin ekonomik temellere dayandığını, genel bakış açısının çocukları mesleki eğitime yönlendirmek yerine kariyer mesleklerine yönlendirmek olduğunu belirtmiştir.

Emniyet Genel Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürü Sn. Murat ÖZDEMİR; 2019 yılında UNICEF’le birlikte personele zorunlu evliliklerle ilgili eğitim verildiğini, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından desteklenen Çocuk ve Gençlik Programı (ÇOGEP) kapsamında 1.500 çocuk ve gence ulaşıldığını ifade etmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, Daire Başkanı Sn. İlkay AYDIN; 2023 Eğitim Vizyon Belgesinde de belirtildiği üzere öğretmen odaklı düzenlemeler yaptıklarını, UNICEF’le okulöncesi öğretmenlerin becerilerinin geliştirilmesi üzerine çalıştıklarını, Suriyeli çocuklara eğitim veren 300 binden fazla öğretmenin eğitimden geçirildiğini, ancak eğitim verilmeyen öğretmenler dikkate alınırsa işlerinin çok olduğunu ve bu alanda UNICEF’ten destek istediklerini, öğretmenlerin bu alanda değişime uyum sağlamak için desteğe ihtiyacı olduğunu ve onların mesleki gelişimlerinin desteklenmesinin gerektiğini ve bunun Yeni Ülke Programında atlanılmamasını istediklerini belirtmiştir.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü, Sn. Ceylan ÇİFTÇİ Çocuk İşçiliği ile Mücadele Ulusal Programı kapsamında 81 ilde çocuk işçiliği ile mücadele birimleri oluşturduklarını, UNICEF’le işbirliği kapsamında birimlerin kurumsal kapasitesini geliştirmek ve illerdeki fotoğrafını çekmek amacıyla bir protokol hazırlandığını, mevcut çalışmalarını sistematize etmek için 2021-2025’de çalışmaların yoğunlaşacağını, Ulusal İstihdam Stratejisinin 2023 itibarıyla çocuk işçiliğinin yüzde 2’ye çekilmesini hedeflediğini ve yereldeki çalışmaların etkinliğini artırmak için UNICEF’le işbirliğinin çok önemli olduğunu ifade etmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, Daire Başkanı Sn. Tuncay MORKOÇ; çocuklar için sıfır yaşından başlamak üzere programlar yapılmasının önem taşıdığını, bakım ve eğitim veren kurumların MEB’e bağlı olmasa da denetiminin çok kritik olduğunu ve İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP) ile ilkokula devam eden ve temel kazanımları yeterli düzeyde edinememiş olan öğrencilerin eksik öğrenmelerinin giderilmesinin ve psikososyal alanda da desteklenmesinin amaçlandığını ve bu kapsamda materyallerin geliştirildiğini, en dezavantajlı çocukların olduğu okullardan öğretmenlerin yetiştirildiğini belirterek birleştirilmiş sınıfların niteliğinin artırılmasının önemini vurgulamıştır. **Sn. MORKOÇ** ayrıca UNICEF’le Erken Çocukluk Gelişimi alanında ortaklıklar olduğunu ve bu kapsamda -daha çok Suriyeli çocukların yoğun olduğu yerlerde olmak üzere- 356 konteyner sınıfı çocuklarla buluşturdıklarını ve 17 bin çocukluk kapasite yarattıklarını, ailenin desteklenmesine yönelik çalışmalar yürüttüklerini, yerele nüfuz edebilmek için il ve ilçe düzeyinde yöneticilere ulaşıldığını, 5 yaş grubundaki 300 bin çocuğun eğitimde olmadığını, bunların 100 bininin İstanbul’da olduğunu, köy çocuklarının erişimi ile ilgili sıkıntılar olduğunu, 1-2 çocuk olan mahalle bazlı yerleşimlerde toplam 13 bin çocuk olduğunu, 3-4 çocuk olan yerleşimlerdeki çocuk sayısının ise 29 bin olduğunu, gezici olarak 3 bin çocuğa ulaştıklarını ancak bu yıl bütçe şartları nedeniyle bunu gerçekleştiremediklerini, UNICEF’le birlikte bu çocuklara materyal üretilmesini sağladıklarını ve bir oyun sandığı hazırladıklarını, Kalkınma Planı ve 2023 Eğitim Vizyon Belgesinde yoksul hanelerdeki çocuklara destek verilmesi hususunun yer aldığını, dezavantajlı çocukların kimler olduğunu bilemediklerini, yaz aylarında ödenek gönderdiklerini, dezavantajlılık sistemi kurmak istediklerini ifade etmiştir. Erken Çocukluk Gelişimi için entegre sistem oluşturulması gerektiğini, okulöncesinde çok başlılık bulunduğunu, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı kreşler, kamu kurumlarının kreşleri, mevzuatta olmamasına rağmen belediyelerin açtığı kreşler, sıbyan mektepleri, çocuk üniversitesi adını kullanan kaçak kurumlar bulunduğunu vurgulayan **Sn. MORKOÇ**, entegre sistem oluşturulması için UNICEF’le ortak çalışma yapılacağını ifade etmiştir.

Strateji ve Bütçe Başkanlığı Sektörler ve Kamu Yatırımları Genel Müdürlüğü Daire Başkanı Sn. Hande HACİMAHMUTOĞLU mahalle bazlı uygulama düşüncesinin konuyu doğrudan yakaladığını belirterek oyun sandığı çalışmasının erken çocukluk eğitiminin çocuklar için erişilebilirliğini artırma bağlamında olumlu bir çalışma olduğunu ve genele yayılan bir uygulama haline gelmesini önemsediklerini ve bu yöndeki çalışmalarını desteklemek istediklerini ifade etmiştir.

Gençlik ve Spor Bakanlığı Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Uzman Sn. Murat DURAN; UNICEF’le 2016 yılından bu yana ortak proje yürüttüklerini ve ağırlıklı olarak gençlerin katılımı ve güçlendirilmesi alanında çalıştıklarını, UNICEF’i kapasitelerine güç katan ve destek veren bir ortak olarak gördüklerini belirterek sosyal uyum kapsamında gençlerin beceri artırmaya ve gençler arası etkileşimi artırmaya odaklandıklarını, yarısı Türk yarısı Suriyeli çocuklara yönelik gençlik kampları düzenlediklerini aile tespitleri ve vaka çalışmaları yaparak yürüttükleri faaliyetlere çocuk koruma boyutunu eklediklerini, gençlik merkezlerinin kapasitelerini artırdıklarını açıklamıştır.

Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Derneği Prof. Dr. Nurper ÜLKÜER; Erken Çocukluk Gelişimi konusunun 0-8 yaş dönemdeki çocukları kapsadığını, 0-3 yaş döneminin besleyici bakım dönemi olduğunu ve bu çerçevede Sağlık Bakanlığı ve diğer sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yapacaklarını, Erken Çocukluk Gelişimi konusunun SKA’larda, 11. Kalkınma Planında ve 2023 Eğitim Vizyon Belgesinde temel öge olarak yer aldığını, 0-3 yaşın beyin gelişiminin en hızlı olduğu dönem olduğunu, hemen hemen ilgili tüm kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının bu kavramın entegre bir şekilde ele alınması konusunda aynı fikirde olduğunu, alana ilişkin belli göstergelerin olduğunu ancak SKA izleme göstergeleri ve ulusal veri tabanı konularının konuşulmadığını, saygın tıp dergisi Lancet’in UNICEF ve Dünya Sağlık Örgütü ile birlikte çocuk refahı ve sağlığı raporu yayınladığını ve bu raporla durum özeti yaptığını, sadece az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde değil gelişmiş ülkelerde de çocuk gelişim endeksi ve çevre endeksi olarak 2 endeks oluşturulduğunu ve Türkiye’nin haritasının da orada yer aldığını, elimizde kanıta dayalı veriler bulunduğunu ancak asıl kritik konunun bunun için çerçevenin nasıl çizileceği ve bunun nasıl yönetileceği olduğunu vurgulamıştır.

Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü Prof. Dr. Sinan TÜRKYILMAZ; 2018 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması’na (TNSA) daha önceki TNSA’lardan farklı olarak UNICEF tarafından geliştirilmiş olan MICS anketi çerçevesinde Erken Çocukluk Gelişimi modülünün eklendiğini, diğer yandan bir başka özellik olarak Suriyeliler için de bu veriyi topladıklarını, önümüzdeki dönemde araştırmanın yenilenip yenilenmeyeceği hususunun henüz belli olmadığını, burada yükün TÜİK’te olduğunu ifade etmiştir.

TÜİK temsilcisi Sn. CANPOLAT; veri tabanının omuriliğini Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi’nin oluşturacağını, burada koordinatları da veren bir veri tabanı olacağını ve bazı eksik veriler bulunduğunu ancak 2021 sonunda tamamlanmasının beklendiğini, tüm kurumlardan gelen veri tabanlarını birleştirecek bir sistem öngörüldüğünü, Erken Çocukluk Gelişimine yönelik olarak MICS anketinin geri kalmış ülkelerde uygulandığını, ancak bazı modüllerin güzel olduğunu ve Türkiye için uygulanabildiğini, diğer yandan birçok idari kayıttın ilçe bazında verilebildiğini ifade etmiştir.

Hayata Destek Derneği Temsilcisi Sn. Serkan BENLİ; 2014 yılından bu yana UNICEF’le çocuk işçiliği alanında işbirliği yürüttüklerini, çocukların en çok ekonomik sorunlar nedeniyle

çalıştıklarını ve bu meselenin mevcut istihdam projelerine bir bileşen olarak eklenmesinin önemini vurgulamıştır.

Kamu Denetçiliği Kurumu Uzman Sn. Dilek SOYKAN; çocuk haklarının doğrudan çocuklardan bireysel olarak başvuru alan tek kurum olan Kamu Denetçiliği Kurumunun inceleme alanında olduğunu, kurumun aynı zamanda kamuya intikal eden alanlara müdahale edebildiğini, sınırdaki durumla ilgili olarak kamu denetçileri ve baş denetçileri sınırdaki incelemede bulunduğunu, bu tespitlerin bir rapor olarak dünyayla paylaşılacağını ve ayrıca bu konuda bir mektup yazılacağını, Kamu Denetçisinin AB ülkelerine çağrıda bulunduğunu ve UNICEF’le işbirliklerinin 2014 yılından bu yana devam ettiğini ifade etmiştir. **Sn. SOYKAN;** çocuklarla ilgili vakaların Kamu Denetçiliği Kurumunda daha iyi ele alınmasını, kamuoyunda çocuk haklarına ve Kamu Denetçiliği Kurumunun görevlerine ilişkin farkındalığın artırılmasını amaçlayan Çocuk Hakları Stratejisinin 2018’de hazırlandığını ve bu bağlamda gençlere yönelik eğitimler verildiğini, kendi uzmanlarınca verilen eğitimlerin UNICEF desteğiyle akran eğitimi yoluyla verildiğini ve bu tarz faaliyetler aracılığıyla bir anlamda izleme faaliyeti yürüttüklerini belirtmiştir.

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Uzman Sn. Ertuğrul YAZAR; işkenceye dair ulusal önleme mekanizması ve ayrımcılıkla mücadele konularının Kurulun iki önemli görevi olduğunu, bu kapsamda cezaevi, çocuk evleri ve huzur evlerine ilişkin çalışmalar yürüttüklerini, bu alanlarda şeffaflığın önemli olduğunu, barolardan bu denetimler için talep gelmesinin ve baroların bu denetimlere dâhil olmalarının faydalı olacağını, ayrımcılıkla ilgili tespit olması durumunda Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumuna başvurulmasını beklediklerini ifade etmiştir.

Türkiye Barolar Birliği Çocuk Hakları Komisyonu Başkanı Sn. Hatice KAYNAK; çocuk dostu bir adalet sisteminin geliştirilmesinin çocukların mahkemeler dışına çıkartılması ile mümkün olacağını, özellikle infaz aşamasındaki çocukları temsil edecek bir kişi olmamasının sorun teşkil ettiğini, aynı şekilde tanık çocukların adli sistemde bir temsilcisinin olması gerektiğini, kayyumluğun güçlendirilmesi yönünde çalışmalar planladıklarını, tutukevinde tutulan çocukların daha büyük suçlarla geri geldiğini ve uzlaşma, dava dışı arabuluculuk gibi sistemleri çalışmayı istediklerini belirtmiştir.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü Daire Başkanı Sn. Bayram İNCE; Dezavantajlı çocuklara sunulacak hizmetlerin Bütünleşik Sosyal Yardım Sistemi de kullanılarak, sosyal hizmet merkezleri ve Aile Sosyal Destek Programı personeli eliyle belirlendiğini, 3 bin 5 yüz okulla eşleştiklerini, Kalkınma Planında da yer alan Mobil Sosyal Hizmet Birimleri uygulaması ile bu çocukların sosyal hizmet ihtiyacını görmeye çalıştıklarını ve 95 bin okulla bu eşleşmeyi kurmak istediklerini ancak Bakanlıklarının bunun altından tek başına kalkmasının mümkün olmadığını, özellikle koruyucu ailede olmak üzere çocuk koruma sisteminde vasilik konusunda bir çalışma düşündüklerini, bununla ilgili modelleri incelediklerini amaçlarının koruma sistemine girmeden çocuğu dışarıda güçlendirmek olduğunu ifade etmiştir.

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Gelişimsel Pediatri Bilim Dalı Prof. Dr. Bahar BİNGÖLER PEKİCİ; Erken Çocukluk Gelişimi konusunun gündemden düşmemesinin çok büyük avantaj olduğunu, akademisyenlerin ancak konuya ilişkin bilgi sahibiyse sürece katkı sunabildiğini, mezuniyet öncesi çekirdek eğitim programlarında Erken Çocukluk Gelişimi, ihmal-istismar konularının çok silik kaldığını, Çocuklar için Özel Gereksinim Raporu’nun 1 yıl

önce değiştiğini ve bunu kullandıklarını, ancak rahat ve yaygın kullanımı için eğitim gerektiğini, Yönetmeliğin uygulamadaki ihtiyacı karşıladığını ancak farklı kurumların mevzuatı ile uyum sağlanması için düzenlemeler gerektiğini ifade etmiştir.

UNICEF Türkiye Temsilcisi Sn. Philippe DUAMELLE yapılan çalışmaların sektörler arası olduğunu, Ülke Programında tanımlanan dört bileşen çerçevesinde elde edilen sonuçların Türkiye'deki tüm çocukların esenliği için önemli olduğunu ve tecrübelerden yararlanarak ulusal sistemlerin oluşturulması ve güçlendirilmesinin doğru strateji olduğunu belirtmiştir. Gençlerin 11. Kalkınma Planının önceliği olduğunu ve geleceği temsil ettiğini, çocuk hakları koordinatörleri İnci ve Mustafa'nın şahsında gençlerin bugünün ve geleceğin önceliklerini temsil ettiklerini vurgulayan **Sn. DUAMELLE**, Şartlı Eğitim Yardımı Programının önemi konusunda Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığıyla aynı düşünceye olduklarını, Ekim ayı sonrası için net bir durum olmadığını, 600 bin çocuğa yönelik bir program olduğunu ve bu çocukların okul dışında kalmasını hiç kimsenin istemeyeceğini ifade etmiştir. **Sn. DUAMELLE** Türkiye'deki tüm çocuklar için sonuçlar elde etmek amacıyla gelecek 5 yıl için UNICEF-Türkiye Cumhuriyeti ortaklığına yön verecek katkıları beklediklerini belirtmiş ve 2016'da başlayan mevcut program döneminde çocuklar için sürdürülebilir sonuçlar elde etmek yolunda gösterdikleri çabalar için katılımcılara ve ayrıca ev sahipliği ve koordinasyon rollerinden dolayı Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığına teşekkür etmiştir.

Strateji ve Bütçe Başkanlığı Sektörler ve Kamu Yatırımları Genel Müdürü Sn. Emin Sadık AYDIN bahsi geçen tüm ilerlemelere rağmen fırsat eşitliği, yoksulluk, beslenme, çocuk işçiliği, eğitimde kapsayıcılık ve kalite, şiddet ve istismar, suça sürüklenen çocuklar ile erken yaşta ve zorla evlendirme sorunlarının hala önemli ve üzerinde çalışılması gereken alanlar olduğunu, hakları temel alan bir yaklaşım ve "çocuğun üstün yararı" ilkesiyle hareket ederek, kaynakları etkin kullanarak ve kurumlar arasındaki eşgüdümü geliştirerek bu alanlarda gelişme sağlanabileceğini belirtmiştir. Toplantıda iletilen hususlar ve yeni bir ülke programının arifesinde bulunulmasından hareketle, işbirliği ve eşgüdümü artıracak yenilikçi uygulamalar ortaya konulmasının yararlı olacağını vurgulayan **Sn. AYDIN**; süreçlerden, projelerden ve çıktılarından tüm kurumların eř zamanlı olarak bilgi sahibi olabilmelerini ve Ülke Programı kapsamında yürütölen faaliyetlerin, çalışmaların ve bunların sonuçlarının herkes tarafından takip edilmesini sağlayacak bir model oluşturulmasının faydalı olacağını düşünöğünü ifade etmiştir. **Sn. AYDIN**; 11. Kalkınma Planı, yeni BM İşbirliği Çerçevesi ve Yeni Ülke Programının zamanlamalarının örtüşmesinin büyük bir fırsat olduğunu ve yeni Ülke Programının gerek SKA'lara gerekse 11. Kalkınma Planı hedeflerine ulaşmada önemli katkılar sağlayacağını umut ettiğini belirterek katılımcılara teşekkür etmiştir.